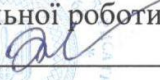

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи
 (Жильцов О.Б.)
« 28 » серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Страховий менеджмент

для студентів

спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”

освітнього рівня другого (магістерського)

освітньої програми 072.00.01 “Фінанси і кредит”

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Код ЄДРПОУ 45307966	
Програма № <u>2504/24</u>	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
	
(підпис)	(прізвище, ініціали)
« 28 »	серпня 20 24 р.

Київ – 2024

Розробники:

Нечипоренко Аліна Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів

Викладачі:

Нечипоренко Аліна Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фінансів
Протокол від 27.08.2024 р. № 7

Завідувач кафедри А.Ю. Рамський
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми) 072.00.01“Фінанси і кредит”
(назва освітньої програми)

27.08.2024 р.
Керівник освітньої програми А.Ю. Рамський
(підпис)

Робочу програму перевірено
27.08.2024 р.
Заступник декана О.О. Казак
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	1	
Семестр	2	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	32	
Модульний контроль	8	
Самостійна робота	80	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системи знань щодо підготовки та реалізації управлінських рішень, які забезпечують раціональне формування й використання потенціалу страхових компаній та гармонізацію фінансових інтересів споживачів страхових послуг, власників і персоналу страхових компаній, посередників та держави.

Завдання навчальної дисципліни:

- вивчення сутності та особливостей страхового менеджменту;
- ознайомлення з механізмом управління страховою діяльністю для належного застосування у галузі страхування;
- вивчення специфіки управління основними бізнес-процесами страховика;
- набуття практичних навичок аналізу та прийняття управлінських рішень в процесі ведення страхового бізнесу.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- сутність страхового менеджменту та його функції;
- порядок реєстрації й ліцензування страхових компаній, зміст державного нагляду за їхньою діяльністю;
- принципи побудови раціональної структури страхової організації та повноваження органів її управління;
- особливості бізнес-процесу андеррайтингу ризиків та врегулювання збитків;
- методи розроблення стратегічного плану діяльності страховика;
- особливості управління грошовими потоками страхової компанії;
- суть та способи активізації маркетингової діяльності в страхових компаніях;

вміти:

- професійно використовувати термінологічний апарат дисципліни;
- визначати роль страхового менеджменту в підвищенні результативності діяльності страхової компанії;
- розробляти місію, цілі та стратегічні завдання страховика;
- аналізувати фінансову надійність страхової компанії;
- визначати вхідні та вихідні фінансові потоки страховика;
- виявляти особливості маркетингової діяльності страховика на окремих етапах життєвого циклу страхового продукту.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Результати навчання:

РН01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

РН08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними.

РН09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

РН11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.

РН12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

РН13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Практичні	Семинари	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовний модуль 1. Теоретичні та організаційні основи страхового менеджменту							
Тема 1. Загальна характеристика страхового менеджменту	14	2	2				10
Тема 2. Організація страхової діяльності. Структура та органи управління страховою компанією	14	2	2				10
Модульний контроль	2	2					
Разом	30	4	4				20
Змістовний модуль 2. Функціональні аспекти страхового менеджменту та інформаційне забезпечення							
Тема 3. Планування страхової діяльності	14	2	2				10
Тема 4. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	14	2	2				10
Модульний контроль	2	2					
Разом	30	4	4				20
Змістовний модуль 3. Андеррайтинг ризику та врегулювання збитків як складові страхового менеджменту							
Тема 5. Управління ризиками страхової діяльності	14	2	2				10
Тема 6. Врегулювання страхових претензій	14	2	2				10
Модульний контроль	2	2					
Разом	30	4	4				20
Змістовний модуль 4. Управління окремими напрямками діяльності страхової компанії							
Тема 7. Управління грошовими потоками страхової компанії	14	2	2				10
Тема 8. Управління маркетинговою діяльністю страхової компанії	14	2	2				10
Модульний контроль	2	2					
Разом	30	4	4				20
Усього	120	16	16				80

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретичні та організаційні основи страхового менеджменту

Тема 1. Загальна характеристика страхового менеджменту

Необхідність і сутність страхового менеджменту. Роль управління в страховій діяльності. Цілі (загальні (економічні), специфічні (соціальні)) і завдання страхового менеджменту. Складові страхового менеджменту. Система страхового менеджменту: суб'єкти, функції і принципи управління. Специфіка страхового менеджменту. Система правового регулювання страхової діяльності. Законодавство України про страхування. Роль та значення НБУ в діяльності страхових компаній України. Страховий ринок України: стан та перспективи розвитку. Страхова організація як основний суб'єкт страхового бізнесу й основа розбудови його менеджменту.

Тема 2. Організація страхової діяльності.

Структура та органи управління страховою компанією

Основні організаційно-правові форми здійснення страхової діяльності в Україні. Класифікація страхових компаній. Управління процесом створення, реєстрації та ліцензування страхових організацій. Вимоги до реорганізації та ліквідації страховика. Ресурсний потенціал страхової компанії. Основні типи організаційних структур управління страховою компанією, їх переваги та недоліки. Лінійна структура. Функціональна структура. Лінійно-функціональна структура управління як найбільш розповсюджена в страхуванні. Лінійно-штабна структура. Дивізіональна структура управління. Матрична структура управління. Органи управління страховою компанією та їхні функції. Співвідношення централізації й децентралізації в структурі органів управління страховою компанією. Управління кадровим забезпеченням страхових компаній.

Змістовний модуль 2. Функціональні аспекти страхового менеджменту та інформаційне забезпечення

Тема 3. Планування страхової діяльності

Економічна сутність планування в менеджменті страхової діяльності та його етапи. Принципи планування в менеджменті страхової діяльності. Вимоги до оперативного та стратегічного планування страхової діяльності. Основи бізнес-планування страхової діяльності. Структура бізнес-плану страхової компанії та характеристика його окремих розділів. Порядок опрацювання, розгляду й затвердження бізнес-плану. SWOT-аналіз в процесі планування страхової діяльності. Процес бюджетування в страховій організації. Стратегія страхової організації як генеральна програма дій. Взаємозв'язок завдань і напрямів фінансової стратегії та фінансового планування страховика.

Тема 4. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту

Комунікації в сучасній страховій компанії: сутність, елементи й етапи комунікаційного процесу. Класифікація комунікацій та інформації. Вимоги до організації інформації. Програмний комплекс страхової компанії: завдання, цілі, механізм функціонування, роль у формуванні ефективних бізнес-процесів та прийнятті управлінських рішень. Інформаційно-технічне забезпечення страхової діяльності. Пошук, обробка, аналіз та синтез інформації у страховій діяльності. Системи управління відносинами із клієнтами на базі CRM-технологій. Інформаційний супровід договорів у сфері страхування. Формування баз даних і управління їх використанням. Система електронного обміну даними. Напрями вдосконалення інформаційної системи. Особливості звітності страхових компаній. Публікація звітності та іншої інформації.

Змістовний модуль 3. Андерайтинг ризику та врегулювання збитків як складові страхового менеджменту

Тема 5. Управління ризиками страхової діяльності

Визначення поняття «менеджмент ризиків страхової діяльності», його мета і зміст. Класифікація ризиків. Ризики, пов'язані зі страховою діяльністю. Ризики, не пов'язані зі страховою діяльністю. Ознаки ризиків, що можуть бути прийняті на страхування. Організація відбору ризиків на страхування. Управління даним бізнес-процесом із метою формування та забезпечення збалансованості страхового портфеля. Етапи відбору ризиків. Страховий тариф як ціна за страхову послугу. Основні методологічні підходи при здійсненні актуарних розрахунків. Тарифна політика. Андерайтинг як важливий бізнес-процес страховика, його складові й основні завдання. Виявлення можливих ризиків та визначення причин імовірності їх настання. Оцінка ризику. Методи кількісного і якісного аналізу внутрішніх та зовнішніх факторів, що формують причини й величину ризиків. Перестраховування в системі управління страховими ризиками.

Тема 6. Врегулювання страхових претензій

Служба врегулювання претензій: завдання та місце в страховій компанії. Процедура та етапи врегулювання страхових претензій. Дії сторін договору в разі настання страхового випадку. Залучення аварійних комісарів та інших експертів для з'ясування причин настання страхового випадку та визначення розміру завданої шкоди. Документальне оформлення страхової претензії. Технологія перевірки достовірності страхового випадку й нанесення ним шкоди страхувальнику. Розрахунок страхових виплат. Порядок урегулювання збитків у різних видах страхування. Особливості виплат страхових сум за договорами зі страхування життя. Оформлення регресних позовів до осіб винних у скоєнні страхових випадків. Контрибуція в сфері страхування. Формування ефективної служби безпеки та механізм її взаємодії з іншими підрозділами страхової компанії.

Змістовний модуль 4. Управління окремими напрямками діяльності страхової компанії

Тема 7. Управління грошовими потоками страхової компанії

Грошовий потік як сукупність розподілених у часі надходжень і виплат коштів, які генерують діяльність суб'єкта господарювання. Фактори, що зумовлюють особливості грошових потоків у страхових компаніях. Види грошових потоків: вхідний, внутрішній і вихідний. Модель грошових потоків страховика. Грошові потоки, що обслуговують операційну діяльність страховика. Доходи від страхової діяльності: зароблені страхові премії, комісійна винагорода за передачу ризиків у перестраховування, частки страхових виплат і відшкодувань, що надходять від перестраховиків, повернені суми з резерву збитків та централізованих страхових резервних фондів. Порядок визначення заробленої страхової премії. Менеджмент витрат страхової компанії. Витрати страховика на здійснення страхової діяльності: страхові виплати, відрахування в централізовані страхові резервні фонди та в технічні резерви інші, ніж резерв незароблених премій, витрати на ведення. Проблеми оптимізації витрат на ведення справи. Грошові надходження й витрати, зумовлені інвестиційною й фінансовою діяльністю страхової компанії. Управління процесом розподілу прибутку. Особливості оподаткування страхових компаній. Чистий прибуток, порядок його використання. Розподіл чистого прибутку. Вільні резерви страховика. Виплата дивідендів. Реінвестування.

Тема 8. Управління маркетинговою діяльністю страхової компанії

Сутність та складові страхового маркетингу. Принципи організації маркетингової діяльності. Місце маркетингу в системі організації страхової компанії. Маркетингові дослідження в страхуванні: завдання, види та етапи проведення. Страховий продукт як основний елемент маркетингового комплексу. Побудова ефективної системи продажу страхових продуктів. Етапи формування маркетингової організаційної структури управління у страхових компаніях. Моделі організаційних структур служби маркетингу у страховій компанії. Завдання та функції служби маркетингу страхової компанії. Сутність, основні типи та етапи процесу контролю маркетингової діяльності страхової компанії. Форми маркетингового контролю в страхових компаніях. Особливості маркетингового планування в страховій компанії. Методи формування маркетингової стратегії страховика. Види маркетингових стратегій. Сучасні маркетингові стратегії страхових компаній. Конкурентоспроможність як фактор стійкого розвитку страхової компанії.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість
1	Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	2	2
2	Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
4	Робота на практичних (семінарських) заняттях	10	2	20	2	20	2	20	2	20
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом				59		59		59		59
Максимальна кількість балів:					236					
Розрахунок коефіцієнта:					236 / 100 = 2,36					

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.			
Теоретичні та організаційні основи страхового менеджменту			
1	Загальна характеристика страхового менеджменту	10	5
2	Організація страхової діяльності. Структура та органи управління страховою компанією	10	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.			
Функціональні аспекти страхового менеджменту та інформаційне забезпечення			
3	Планування страхової діяльності	10	5
4	Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	10	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.			
Андеррайтинг ризику та врегулювання збитків як складові страхового менеджменту			
5	Управління ризиками страхової діяльності	10	5
6	Врегулювання страхових претензій	10	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.			
Управління окремими напрямками діяльності страхової компанії			
7	Управління грошовими потоками страхової компанії	10	5
8	Управління маркетинговою діяльністю страхової компанії	10	5
Разом		80	40

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль за результатами виконання контрольних (модульних) робіт передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь і навичок, які студент набув після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля з дисципліни. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в аудиторії.

Модульний контроль проводиться у формі контрольної роботи за кожним модулем. Контрольні (модульні) роботи включають тестування, відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань та ситуацій.

Сума балів, накопичених студентом за виконання модульних контрольних робіт свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення.

Критерії оцінювання модульного контролю з дисципліни наступні:

20-25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

15-20 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

10-15 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1-10 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Форми проведення та критерії оцінювання модульного контролю

Модулі	Теми дисципліни	Форма контролю	Максимальна сума балів
I	Теми 1, 2 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
II	Теми 3, 4 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
III	Теми 5, 6 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
IV	Теми 7, 8 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання студента за семестр, що здійснюється в університеті у формі заліку.

Залік (диференційований залік) – це вид семестрового контролю, при якому засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з кредитного модуля оцінюється, як правило, на підставі рейтингової системи оцінювання за результатами поточного контролю (тестування, поточного опитування, виконання модульних контрольних робіт та певних видів робіт на практичних заняттях) протягом семестру. Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу та шкалу ECTS для отримання рейтингової оцінки знань студента.

Студент вважається допущеним до семестрового контролю з дисципліни, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом та програмою на семестр з цієї навчальної дисципліни. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни, де зазначено види контролю і кількість балів за видами.

Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год., лекції – 16 год., практичні заняття – 16 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 80 год.

Модулі (кількість балів)	Змістовий модуль I (59 балів)		Змістовий модуль II (59 балів)		Змістовий модуль III (59 балів)		Змістовий модуль IV (59 балів)	
Назва модуля	Теоретичні та організаційні основи страхового менеджменту		Функціональні аспекти страхового менеджменту та інформаційне забезпечення		Андерайтинг ризику та врегулювання збитків як складові страхового менеджменту		Управління окремими напрямками діяльності страхової компанії	
Теми лекцій	Загальна характеристика страхового менеджменту	Організація страхової діяльності. Структура та органи управління страховою компанією	Планування страхової діяльності	Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	Управління ризиками страхової діяльності	Врегулювання страхових претензій	Управління грошовими потоками страхової компанії	Управління маркетинговою діяльністю страхової компанії
Теми практичних занять	Загальна характеристика страхового менеджменту	Організація страхової діяльності. Структура та органи управління страховою компанією	Планування страхової діяльності	Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	Управління ризиками страхової діяльності	Врегулювання страхових претензій	Управління грошовими потоками страхової компанії	Управління маркетинговою діяльністю страхової компанії
Самостійна робота	10 балів		10 балів		10 балів		10 балів	
Поточний контроль	МК 1– 25 балів		МК 2 – 25 балів		МК 3 – 25 балів		МК 4 – 25 балів	
Загалом	236, коефіцієнт переведення у 100-бальну шкалу – 2,36							

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20>
2. Білик О. І., Савчин О. І. Страхувальний менеджмент : навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 304 с.
3. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навчальний посібник. Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307 с.
4. Опальчук Р.М. Страхувальний менеджмент: навчальний посібник. Київ : ЦП «Компринт», 2023. 251 с.
5. Страхувальний менеджмент: : навчальний посібник / В. І. Аранчій, О. М. Остапенко, Т. М. Остапенко. Полтава: ПДАА, 2018. 252 с.

Додаткова

1. Бугров О., Бугрова О., Лук'янчук І. Модель ухвалення рішення щодо страхування інвестиційного ризику проекту в контексті поведінкових фінансів і теорії контрактів. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. № 2(49). С. 194–206.
2. Журавка О. С., Кожушко І. О., Рябушка Л. Б. Процес управління страхувальним портфелем страхової компанії. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. №9. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-9-08-02>
3. Клапків Л. М., Клапків Ю. М., Свірський В. С. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній: теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління: монографія. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2020. 171 с.
4. Ковова І., Шпирко О., Ківало Д. Фінансове управління в страхових компаніях. *Збірник наукових праць ДУІТ*. 2023. Вип. 54. С. 43–52.
5. Конкурентоспроможність страхового ринку України в умовах активізації глобалізаційних процесів: колективна монографія / за матеріалами праць наукової групи і науковою редакцією д-ра екон. наук, проф. Л. В. Шірінян. К. : Видавництво Ліра-К, 2020. 404 с.
6. Нечипоренко А. В. Державне регулювання страхової діяльності в Україні: теоретичний аспект. *Ефективна економіка*. 2021. №7. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9079>.
7. Нечипоренко А. В. Концептуальні підходи до розвитку страхової діяльності в Україні. *Бізнес Інформ*. 2021. № 6. С. 234–239.
8. Подра О.П., Петришин Н.Я. Теоретико-методичні засади управління ризиками страхових компаній. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2020. Вип. 2. № 2. С. 70–78.
9. Приступа Л.А. Оцінювання фінансової стійкості страхової компанії як базис управлінської діяльності. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 2. С. 16–22.
10. Сосновська О.О., Арабаджи К.В. Факторний аналіз формування страхових резервів страховика. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2022. № 1(9). С. 34–45.
11. Ткаченко К. Інструменти страхового менеджменту та напрями їх удосконалення. *Економічний аналіз*. 2021. №3 Том 31. С. 97–104.

12. Федорович І., Кулина Г. Особливості маркетингу в страховій діяльності. *Світ фінансів*. 2022. №4 (73). С.129–141.
13. Фінанси страхових організацій : у схемах і таблицях : навч. посібник / укл.: М.П. Федішин, Л.В. Попова, С.С. Кучерівська. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2023. 228 с.
14. Khovrak I. ESG-driven approach to managing insurance companies' sustainable development. *Insurance Markets and Companies*. 2020. №11(1). pp. 42–52. doi:10.21511/ins.11(1).2020.05
15. Prokopchuk O., Nepochatenko O., Malyovanyi M., Ulyanych Yu., Bilan Yu. Trends in the functioning of the Ukrainian insurance services market. *Insurance Markets and Companies*. 2022. № 13(1). pp. 47–65. doi:10.21511/ins.13(1).2022.05

9. Додаткові ресурси

1. Електронний навчальний курс «Страховий менеджмент»: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=28939>